

A Klasszikus ló és lovas kiképzés teljesen természetes ...ha nem természetes akkor viszont nem klasszikus

avagy a ló bármikor is fog születni mindig ugyanazok lesznek az ösztönei ezért a leggyorsabban, leghatékonyabban és a legmaradandóbban, csak velük született adottságaik figyelembevétele mellett tudunk velük haladni, eredményesek lenni!

„Ne támaszkodjunk túlságosan a tudományra. Sokkal inkább tanulmányozzuk a természet szabályait, ugyanis a természet mindig helyesen cselekszik! Gondolkodjunk el azon, ahogyan működik, teszi a dolgát, és mint iránymutatónk, segítségével biztosabban eljutunk céljainkhoz!”

Rousselet

Néhány évvel ezelőtt kezembe került egy régi lovas könyv. Ez a könyv volt a katalizátora az útkeresésemnek, a lovaglás alapjai irányában.

A könyvet egy széles körben nem ismert lovas ember (Horseman) írta több mint 50 évvel ezelőtt. Akiről beszélek az nem volt más, mint Ettienne Beudant az Észak Afrikában állomásozó francia hadsereg egyik kapitánya. Az eredmények, amiket elért lovaival könnyeket csalt ki szememből, ahogyan a könyv sorait olvastam.

A könyv egy olyan esetet ír le, amikor is Beudant kapitányt felkérték, hogy tartson lovával magasiskolás bemutatót. Az eset azért különleges, mert a felkérés akkor történt, amikor a kapitány hét hónapnyi betegeskedést követően elhagyta a kórházat. Kórházi tartózkodása miatt hét hónapig nem, hogy nem lovagolta, de látni sem látta lovát. Csípősérülése által okozott még fennálló fájdalmai és kórházi tartózkodásából eredő gyengesége ellenére a bemutató fantasztikus volt. A látottakat egy a nézők között levő tiszt az alábbiak szerint írta le:

„A felülés fájdalmak közepette történt. Miután a nyeregben elhelyezkedett engedélyt kért, hogy jobb kézen, merev csípője ellazítása érdekében tehessen egy pár kört. Amikor ez megtörtént, felvette a mesterekre jellemző ülést és lovával (Iris) egymás után mutatta be a magasiskola elemeit. Elhihetik, hogy ebben sem cirkusz munka, sem túlgyakorlás nem volt! Vagy órákig, de akár percekig tartó melegítés sem! Iris egyszerűen „CSAK” csinálta, amire kérte a kapitány! Lenyűgözött az elengedettséggel, könnyedséggel, és az élvezet, amely a lovat jellemezte a bemutató során. A kapitány jelei, pedig teljes mértékben láthatatlanok voltak. A kezei és lábai mozdulatlanok, de érzéssel telik voltak. Beudant kapitány elnyerte elismerésem. Iris egyszerűen csodálatos volt – étellel és energiával teli, ugyanakkor teljes mértékben nyugodt.”

Számomra a leírtak testesítik meg az abszolút és hű képet ló és lovas között. Az abszolút lovas tudást! Ló és ember teljes megértésben, több hónapnyi különlet után is. A ló és ember közötti valódi kommunikációjának lehetőségét mutatta be az írás számomra, amelynek nem volt köze erőhöz, erőszakhoz vagy az emberi gyarlósághoz.

„...Ha két ló több hónap után találkozik egymással, akkor ők sem „lefutószarazást” vagy „hosszas egyéb lefárasztást” követően fogadják el egymást és viselkednek egymással korábbi viszonyuknak megfelelően!...Mindez a Szeretet, Kommunikáció és Dominancia egyenlő arányú egységén nyugszik!”

Beudant a következőképpen nyilatkozik:

„A lovaglás során sosem szerettem volna eltérni attól a céltól, amit kitűztem magam elé. A célt, amely magába foglalja lovam jóváhagyását, munkakedvét és ezeken keresztül engedelmességét.”

Filozófiája és ahogyan lovaglása jellemzésre került abszolút inspirálólag hatottak rám. Hihetetlen, hogy az emberi lélek is képes lehet ekkora tökéletességre. Szavak valójában nem képesek mindezt visszaadni. Kijelenthető, hogy Beudant valódi, sokoldalú lovas ember volt. Olyan aki „átlagos” lovakkal is képes volt egységet alkotni, amelyen keresztül valamennyi lóva több válfajban is képes volt teljesíteni. Úgy, mint távlovaglásban, lóversenyben és magasiskolai gyakorlatokba, amely meghaladja képzelőerőnket!

Én nem próbálok úgy tenni, hogy érője lennék az említett szintű lovaglásnak. Számomra már az is jutalom lenne, ha képes lennék átérezni egy kicsiny töredékét is annak, ami Beudant és lóva között létezik.

Az előbbieken alapján biztosra veszem, hogy a valódi és igaz lovas emberek, így a helyes lovaglás titka is a kommunikációs képességben rejlik! A személy képes legyen elképzelését lóva számára érthetően tudtára adni, amelynek eredménye, hogy a ló azt teszi, amit mi elképzeltünk.

Habár a lovak nem úgy gondolkoznak, mint mi, viszont számtalan, különböző módon kimutatott érzelemmel vannak tele. A helyes lovaglás lényege, hogy úgy legyünk képesek befolyásolni lovunkat, hogy közben megtartsuk őket pozitív mentális állapotukban.

Ez az a rész, amelyet az emberek nehéznek találnak, mivel sok esetben saját magukat sem képesek pozitív módon tartani, nem beszélve lovaikról! Még az emberek között is csak egy része történik a kommunikációnak szóban. Amit másokkal közölni szeretnénk annak a többsége testbeszéden keresztül történik! Ezt a legjobban talán a színészek, de náluk is jobban a lovak értik. Azok, akik megtanulnak lovaikkal megfelelőbben kommunikálni, lehet, hogy rajta keresztül jobb ember-ember közötti kommunikációra lesznek képesek. Beudant bebizonyította számomra, hogy a lovak abszolút megmutatják éppen aktuális velük kapcsolatos tudásunkat. Ezáltal tükrünké válnak. Pontosan azt látjuk lovunkban tükrökképpént, ami megfelel aktuális tudásunknak. Se többet se kevesebbet!

...A ló mindig azt csinálja, amit és ahogyan mi kérünk tőle! Tehát neki mindig igaza van! Az viszont más kérdés, hogy az adott eredményt kívántuk vele elérni! Ennek viszont nincs más oka, mint, hogy nem jól kértük!...

Ezáltal bebizonyosodott, hogy nem ürtechnológiával tovább fejlesztett lovas felszerelésekre, zablákra, sarkantyúkra, egyéb kegyszerekre, nyugtatókra vagy speciális étrendre van szükségem, hanem lovakkal kapcsolatos tudásom és érzésem fejlesztésére.

Mindez hogyan érhető el? A legrövidebb válasz talán az lenne, hogy lószerűbbek legyünk! Próbáljunk meg úgy gondolkodni, viselkedni, érezni, mint a lovak. Kétségtelen, hogy az említettek első hallomásra nyilván nehézséget okoznak az embernek, aki elsősorban ragadozónak született. Ebből adódóan előbb volt szándékunkban megölni szegény párát, mint kommunikálni vele (sajnos elég sok lovas van, aki ma is ugyanezt teszi csak nem tud róla!) ! Lószerűvé válni nem ösztönszerű számunkra, mivel egész életünkben minden ragadozó ösztönökön keresztül végeztünk. Számomra Beudant könyvnyi bölcsességének segítségével mellett is lassú volt ez a folyamat. A próbálkozások és azokat követő hibákból való tanulás elég hatékony módszere a fejlődésnek. Viszont minden próbálkozásom ellenére csak akkor kezdtem el hirtelen fejlődni, amikor egy nagyon jó rendszerben felállított módszer segítségét nem kaptam. Ez, pedig nem volt más, mint a „Natural Horsemanship” avagy természetes, ló központú ló és lovasember képzés!

Mi is a klasszikus idomítás? Egy olyan kiképzési út, amelynek alapja a Természet, a Természetes. Feladata, hogy segítse – a Természetet szem előtt tartva, mint irányadó – és tökéletesítse a ló természetes jármódjait a lovaglás művészetén keresztül! Amennyiben a ló jármódjai módosulnak, mozdulatsorai természetellenessé válnak a képzés már NEM TEKINTHETŐ KLASSZIKUSNAK!

François Robichon De la Guérinière(1688-1751), School of Horsemanship

(Könyvét a Bécsi Spanyol Lovas Iskola a mai napig hivatalos kiképzési kézi könyveként tartja számon!)

...Az eszme és annak gyakorlati tudásának elsajátítását követően a *Természetes ló és lovas kiképzés* kifejezést Pat Parelli teremtette meg, aki az alábbiak szerint definiálja azt:

„Lovak képezhetők számukra természetes módon, kommunikáción, megértésen és pszichológián keresztül, szemben az alkalmazott a napjainkban alkalmazott kiképzési módszerekkel, amelyek mechanizáción, megfélemlítésen és megalázáson keresztül működnek. A *Természetes ló és lovas kiképzés*- t nem én találtam fel, mivel ez már régóta velünk van. Ez egy olyan hihetetlen kincs, amivel kapcsolatban nagyon izgatott vagyok. Ez a lóhoz állás annyira régi, hogy már új!”

Parelli Natural Horse Man Ship (PNH) viszont egy védjegy, egyben egy olyan módszer, amely lehetővé teszi az emberek számára, hogy elsajátítsák a *Természetes ló és lovas kiképzés* elveit. Én akkor kerültem kapcsolatba módszerével, amikor egyszer egy félős lovat, félhomályban segített a ló szállítóra, úgy, hogy közben lazán és intelligensen beszélt az őt figyelő közel 80 főnyi nézőhöz. Nem is annyira a ló szállítóra akarta felküldeni a lovat, mint inkább úgy előkészíteni őt, hogy teljes bizalommal a ló fel kívánjon menni a ló szállítóra. Valódi lovasemberi tudást láthattam gyakorlatban akkor.

1992-ben kezdtem el tanulni a PNH-t. Azóta a 10 szintből a 3. szintig jutottam el. A 10 szintet a zenei tanulmányokhoz tudnám hasonlítani. Először hangjegyeket tanulnak a diákok. Azt követően skáláznak, majd pedig egyszerűbb gyakorlatokra is képesek lesznek! Aztán megfelelő tanulmányokat és gyakorlást követően van olyan, aki képessé válik koncerten is játszani. A kiválóság az alapok teljes körű megértésének és megfelelő gyakorlásának az eredménye, a részletekben való elmélyülés mellett. A *Természetes ló és lovas kiképzés* az én értelmezésem szerint egy filozófia, egy módszer, egy evolúció a lovak „működésének” megértésében, amely

rossz hír azoknak, akik a gyors megoldásokat várják. Aki a PNH-t tanulja első lépésként el kell érnie, hogy lova minden egyes porcikájában barátságos legyen és bízson ember társában. Ezt követően az embernek meg kell tanulnia nem ragadozóként viselkedni. Ebből kifolyólag a ló egyre nyugodtabbá válik és úgy kezd el reagálni a vele foglalkozó emberre, mintha az egy másik ló lenne. Ha ez már működik, akkor ezzel párhuzamosan belép lova számára annak alfa, azaz vezetőjének lenni. Ösztöneik által vezérelve egy kapcsolatban a ló kívánná a vezető ló lenni. Ezt az alfa pozíciót a lovak viselkedésének megfelelően engedtetéssel érjük el. Az alfa pozíció elérésének nincs és nem is lehet köze agresszivitáshoz, erőszakhoz, mérgeességhez, bármilyen ragadozószerű viselkedéshez vagy egyéb érzelmi kitöréshez. Ehelyett ez megfelelő, magabiztos magatartással érhető el. Egyszer például láttam, amikor egy új ló érkezett egy már régebben együttlévő csapathoz. Az új lónak nem került semmi másba az alfa státusz elérése, mint megfelelő kisugárzású viselkedésbe, nézésbe.

Amennyiben az ember alfa pozícióba kerül lovához, akkor nem csak barátságos lesz lova, mert már nem ragadozónak tekintik az embert, hanem tisztelni is fogja, mint ahogyan az alfa lovat is tisztelné. Ebbe, pedig nem fér bele csipkedés, harapás, odébb tolás vagy akár tiszteletlenül ránézni az alfa lóra. Ebből kifolyólag valamennyi – veleszületett – ellenkezési reflex megszűnik, mivel már nincs rá szükség. Az ellenkezési reflex, az amelynek segítségével a ló meg kíván szabadulni a ragadozótól vagy ellenáll egy másik lónak. Szóval, ha az ember bebizonyítja, hogy ő többé nem ragadozó, ráadásul tud alfája lenni lovának, akkor lova olyan nyugodttá válik, mint ahogyan a vadonba tenné. Egyben lovunk azzal megegyező biztonságban is fogja mellettünk érezni magát. Az alárendelt ló se többet se kevesebbet nem akar mozogni, mint amennyit az alfa ló vagy ember kér. Tehát a lovasaik alatt tipegő topogó vagy tötyögő lovak nem néznek fel lovasaikra, mint alfájukra. Vagy nincs bebizonyítva, hogy nem ragadozó ül rajtuk, ezért rohannak vagy nem mennek előre.

Amint alfája lettem két egyedből álló (lovam és én) ménesemnek, elkezdtem megérteni a természetes ló kiképzés koncepcióját. Lovam Tarkarri, egy Arab mén lett a tanítóm, aki folyamatosan mutatta, összegezte, hogy hol tartok az ő szemében. Ha valamit nem jól csináltam, akkor a hevesebb vérmérsékletű, finomabb Arab mén azonnal tudtomra adta azt ágaskodással, cepedlizzéssel (ideges helyben ügetés, de nem piaffe), lanszádozással (hirtelen vágyszerű előreugrás), bokkolással, vagy heves vágással.

A Parelli program segítségével, valamint feleségem folyamatos támogatásával elértem, hogy lovammal kötőfék, kantár vagy nyereg nélkül probléma nélkül képes legyek ugratni.

Nem jelent problémát ugyanilyen módon kint a szabadban vágázni, ugrásváltásokat végezni vagy akár, hogy lépésben, ügetésben, vágásban körözzön körülöttem, kezét váltson. Így lehetséges az is, hogy probléma és minden felszerelés nélkül képes vagyok földön vagy a hátán is bemenni több ló, beleértve sárló kancák közé is és onnan bármikor képes vagyok vele eljönni. Pedig ne felejtjük el, hogy ő egy mén! Ez azért kivitelezhető, mert természetes folyamattal, természetesen értem el! Mert természetes!

„A siettetett és durva ló kiképzés csak felszínes, látszateredményekhez, a mozgás Természetestől eltérő módosulásához, mindezekon keresztül, pedig a lovak idő előtti egészségkárosodásaihoz, sérüléseihez vezet. A Természet nem megerőszakolható!”

Alois Podhajsky (1898-1973), *Die klassische Reitkunst*

(Alois Podhajsky – A Bécsi Spanyol Lovas Iskola egykori igazgatója)

A Természetes ló és lovas kiképzésen keresztül úgy érzem, hogy bármi elérhető és lehetséges. Határ a csillagos ég! Korlátjai egyedül mi vagyunk!

A felszerelés nélküli lovaglás egy része csak annak, ami lehetséges és nem is biztos, hogy mindenkit érdekel. Ami viszont mindennél fontosabb, hogy a Természetes ló és lovas kiképzés segítségével úgy érezhetjük magunkat lovunkkal, hogy egyben biztonságban is vagyunk! Ezt, pedig a Természetes ló és lovas kiképzés elveinek elsajátításával érjük el, amely barátságos és tisztelettudó lovakat eredményez!

Az évek során számtalan lovat hoztak hozzám kiképzésre és habár a lovak velem eredményesek voltak, mindez szétesett, amikor hazavitték a lovakat. Azt nem is kell mondani, hogy ez mennyire volt rossz számomra, de a ló illetve tulajdonosa számára egyaránt. Így aztán ma nem a lovakat képezem tulajdonosaiknak, hanem a tulajdonosokat képezem lovaiknak, amely mellel sokkal tartósabb eredményeket biztosít!

„Sokszor segítetttem olyan embereket, akik azt hitték, hogy lovaikkal problémájuk van, De én felismerttem velük, hogy lovaiknak van velük problémájuk!”

Tom Dorrance

Mészáros Gyula
(Philip Nye cikke alapján)